

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.11-05.01/ 292.00.1/Б/ОК37- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 29 / 1

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою факультету національної безпеки, права та міжнародних відносин
27 серпня 2024 р., протокол № 8
Голова Вченої ради

Лариса СЕРГІЄНКО

ПРОГРАМА ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ

для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр» спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» освітньо-професійна програма «Міжнародні економічні відносини» факультет національної безпеки, права та міжнародних відносин кафедра міжнародних відносин і політичного менеджменту

Схвалено на засіданні кафедри міжнародних відносин і політичного менеджменту
27 серпня 2024 р.,
протокол № 6
Завідувач кафедри
Вікторія
ЗАГУРСЬКА-АНТОНЮК

Гарант освітньо-професійної програми
Ірина ГРАБЧУК

Розробник: д. е. н., доцент кафедри міжнародних відносин і політичного менеджменту ГРАБЧУК Ірина, к. е. н., доцент кафедри міжнародних відносин і політичного менеджменту АБРАМОВА Ірина

Житомир
2024

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.11- 05.01/292.00.1/Б/ОК4- 1-2024
	<i>Випуск 1</i>	<i>Зміни 0</i>	<i>Екземпляр № 1</i>	<i>Арк 29 / 2</i>

Програма переддипломної практики для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр» спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» освітньо-професійна програма «Міжнародні економічні відносини» затверджена Вченою радою факультету національної безпеки, права та міжнародних відносин від 27 серпня 2024 р., протокол № 8.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.11- 05.01/292.00.1/Б/ОК4- 1-2024
	<i>Випуск 1</i>	<i>Зміни 0</i>	<i>Екземпляр № 1</i>	<i>Арк 29 / 3</i>

ЗМІСТ

1. Опис переддипломної практики	4
2. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчання	5
3. Організація та навчально-методичне керівництво практикою.....	8
4. Зміст та програма переддипломної практики	11
5. Оцінювання результатів проходження практики	14
6. Вимоги до оформлення звіту з практики	16
6. Рекомендовані джерела	19
7. Інформаційні ресурси в Інтернеті	23
Додаток А	24
Додаток Б	25

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015		Ф-21.11- 05.01/292.00.1/Б/ОК4- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1 Арк 29 / 4

1. Опис переддипломної практики

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 6	Галузь знань 29 «Міжнародні відносини»	Обов'язкова	
	Спеціальність 292 «Міжнародні економічні відносини»	Рік підготовки:	
		4-й	-
Загальна кількість годин – 180	Освітній ступінь «бакалавр»	Семестр	
		7-й	-
		Вид контролю: диференційований залік	

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.11- 05.01/292.00.1/Б/ОК4- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 29 / 5

2. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчання

Відповідно до Положення «Про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України», затвердженого наказом Міністерства освіти України від 08.04.1993 р. № 93 (зі змінами) та Положення про проведення практики студентів Державного університету «Житомирська політехніка» здобувачі вищої освіти на кожному курсі проходять практику.

У відповідності з навчальним планом, для підсилення практичного спрямування підготовки фахівців освітнього ступеня «бакалавр» передбачена переддипломна практика.

Переддипломна практика є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми для здобуття освітнього ступеня «бакалавр» за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини» та має на меті набуття здобувачами вищої освіти професійних навичок і вмінь здійснення самостійної науково-дослідницької діяльності. Вона спрямована на закріплення набутих у навчальному процесі теоретичних знань, удосконалення науково-дослідних й методичних навичок для отримання практичних навичок і умінь у процесі професійної діяльності у галузі міжнародних економічних відносин.

Метою переддипломної практики є набуття практичного досвіду, поглиблення та закріплення теоретичних знань, отриманих під час навчання, розвиток професійних навичок і компетенцій, необхідних для написання кваліфікаційної роботи та ефективної діяльності у галузі міжнародних економічних відносин.

Завданнями переддипломної практики є:

- поглиблення та закріплення теоретичних знань з освітніх компонент, які передбачені освітньо-професійною програмою «Міжнародні економічні відносини»;

- оволодіння сучасними формами міжнародного бізнесу у науково-технічній, виробничій, торговельній, інвестиційно-фінансовій, страховій та інших галузях;

- набуття необхідних у професійній діяльності знань та навичок стосовно геоекономічних стратегії країн та їхніх регіональних економічних пріоритетів з урахуванням національних економічних інтересів і безпекової компоненти міжнародних економічних відносин;

- набуття необхідних у професійній діяльності знань та навичок з ділової комунікації у сфері міжнародних економічних відносин, включно з усною та письмовою комунікацією іноземною мовою;

- набуття здобувачами вищої освіти професійних компетентностей для подальшого використання їх у реальних виробничих умовах;

- розвиток аналітичних і дослідницьких навичок, які необхідні для аналізу міжнародних економічних явищ та прийняття обґрунтованих рішень;

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.11- 05.01/292.00.1/Б/ОК4- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 29 / 6

– оволодіння методикою аналізу міжнародних ринків, включно з попитом, пропозицію, конкуренцією, потребами споживачів та інші факторами, що впливають на зовнішньоекономічну діяльність підприємства;

– вивчення закономірності та тенденції розвитку світового господарства з урахуванням процесів інтелектуалізації, інформатизації та науково-технологічного обміну;

– ознайомлення зі структурою бази практики, організацією її діяльності, а також необхідною документацією щодо її функціонування; оцінка нормативно-правових, інформаційних, звітних і статистичних матеріалів, які стосуються діяльності бази практики та виконання функцій її відповідними підрозділами;

– розвиток навичок аналізу та ведення документації щодо діяльності певного підрозділу бази практики;

– навчитися самостійно виконувати завдання в певних підрозділах бази практики відповідно до мети практики;

– виявлення проблем, пошук підходів і засобів для їх розв’язання, внесення пропозицій та рекомендацій, виявлення подальших перспектив розвитку підприємств чи організацій у галузі міжнародних економічних відносин.

Зміст переддипломної практики направлений на формування наступних **компетентностей**, визначених стандартом вищої освіти зі спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» освітньо-професійна програма «Міжнародні економічні відносини»:

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов’язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК3. Здатність вчитися та бути сучасно навченим.

ЗК4. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК6. Здатність спілкуватися іноземними мовами.

ЗК7. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК9. Уміння бути критичним та самокритичним.

ЗК10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК11. Здатність працювати в команді.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.11- 05.01/292.00.1/Б/ОК4- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 29 / 7

ЗК12. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 13. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких проявів недоброчесності.

СК1. Здатність виокремлювати характерні ознаки та тенденції розвитку світового господарства, особливості реалізації економічної політики та світових інтеграційних/дезінтеграційних процесів, у тому числі та євроатлантичної інтеграції

СК2. Здатність використовувати базові категорії та новітні теорії, концепції, технології і методи у сфері міжнародних економічних відносин з урахуванням їх основних форм, застосовувати теоретичні знання щодо функціонування та розвитку міжнародних економічних відносин.

СК3. Здатність виявляти особливості функціонування середовища міжнародних економічних відносин та моделей економічного розвитку

СК4 Здатність обґрунтовувати особливості реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях.

СК5. Здатність здійснювати комплексний аналіз та моніторинг кон'юнктури світових ринків, оцінювати зміни міжнародного середовища та вміти адаптуватися до них.

СК6. Здатність аналізувати міжнародні ринки товарів і послуг, інструменти та принципи регулювання міжнародної торгівлі.

СК7. Здатність аналізувати теорії та механізми реалізації міжнародних валютно-фінансових і кредитних відносин.

СК8. Здатність визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними.

СК9. Здатність до діагностики стану досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками.

СК10. Здатність обґрунтовувати доцільність застосування правових, економічних та дипломатичних методів (засобів) вирішення конфліктних ситуацій на міжнародному рівні.

СК11. Здатність проводити дослідження економічних явищ та процесів у міжнародній сфері з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків.

СК12. Здатність використовувати нормативно-розпорядчі документи та довідкові матеріали при здійсненні професійної діяльності у сфері міжнародних економічних відносин.

СК13. Здатність проводити оцінку та аналіз безпекової компоненти у міжнародних економічних відносинах.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.11- 05.01/292.00.1/Б/ОК4- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 29 / 8

СК14. Здатність спілкуватися на професійному та соціальному рівнях з використанням фахової термінології, включаючи усну і письмову комунікацію державною та іноземними мовами.

СК15. Здатність застосувати методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України.

СК16. Здатність постійно підвищувати теоретичний рівень знань, генерувати й ефективно використовувати їх в практичній діяльності.

СК17. Здатність застосовувати міжнародні правила торгівлі для регулювання обов'язків, витрат і ризиків між контрагентами під час укладання та виконання міжнародних торговельних контрактів у рамках формування та реалізації зовнішньоторговельної політики з метою забезпечення економічної безпеки України.

Отримані навички практичної підготовки стануть складовими наступних **програмних результатів** за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини»:

РН1. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, усвідомлюючи необхідність навчання впродовж усього життя, проявляти толерантність та готовність до інноваційних змін.

РН2. Вільно спілкуватися з професійних питань державною та іноземними мовами усно і письмово, фахово використовувати економічну термінологію.

РН3. Використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології, програмні пакети загального і спеціального призначення.

РН4. Систематизувувати й упорядковувати отриману інформацію щодо процесів і явищ у світовому господарстві; оцінювати та пояснювати вплив ендогенних і екзогенних факторів на них; формулювати висновки і розробляти рекомендації з урахуванням особливостей національного і міжнародного середовища.

РН5. Володіти навичками самоаналізу (самоконтролю), бути зрозумілим для представників інших бізнес-культур та професійних груп різного рівня (з фахівцями з інших галузей знань/видів діяльності) на засадах цінування різноманітності, мультикультурності, толерантності та поваги до них.

РН6. Планувати, організовувати, мотивувати, оцінювати та підвищувати результативність колективної праці, здійснювати дослідження в групі під керівництвом лідера, з урахуванням вимог та особливостей сьогодення в умовах обмеженості часу.

РН7. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

РН8. Розуміти, виділяти й описувати нові явища, процеси й тенденції глобального розвитку, механізми й інструменти реалізації економічної політики та світових інтеграційних / дезінтеграційних процесів, у тому числі та євроатлантичної інтеграції.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.11- 05.01/292.00.1/Б/ОК4- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 29 / 9

PH9. Розуміти і вміти застосовувати, відповідно до інших вимог освітньої програми, сучасні теорії та методи розв'язання спеціалізованих складних задач і практичних проблем у сфері міжнародної торгівлі товарами та послугами, міжнародного руху капіталу, міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин, мобільності людських ресурсів, міжнародного трансферу технологій.

PH10. Ідентифікувати та виокремлювати особливості функціонування суб'єктів міжнародних відносин та моделей їх економічного розвитку.

PH11. Обґрунтовувати власну думку щодо конкретних умов реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега -, макро -, мезо - і мікрорівнях.

PH12. Здійснювати комплексний аналіз складних економічних систем, зіставляти та порівнювати їх складові, оцінювати й аргументувати оцінки результативності їх функціонування.

PH13. Підбирати і вміло застосовувати аналітичний інструментарій дослідження стану та перспектив розвитку окремих сегментів міжнародних ринків товарів і послуг з використанням сучасних знань про методи, форми й інструменти регулювання міжнародної торгівлі.

PH14. Розуміти і застосовувати теорії, принципи, засоби й інструменти реалізації міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин.

PH15. Визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними.

PH16. Демонструвати знання про стан досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками.

PH17. Визначати причини, типи та характер міжнародних конфліктів і суперечок, обґрунтовувати і застосовувати економічні, юридичні та дипломатичні методи і засоби їх вирішення на міжнародному рівні, відстоюючи національні інтереси України.

PH18. Досліджувати економічні явища та процеси у міжнародній сфері на основі розуміння категорій, законів; виділяючи й узагальнюючи тенденції, закономірності функціонування та розвитку світового господарства з урахуванням причинно - наслідкових та просторово-часових зв'язків.

PH19. Розуміти та застосовувати чинне законодавство, міжнародні нормативні документи і угоди, довідкові матеріали, чинні стандарти і технічні умови тощо у сфері міжнародних економічних відносин.

PH20. Відстоювати національні інтереси України з урахуванням безпекової компоненти міжнародних економічних відносин.

PH21. Розуміти і мати навички з ведення ділового протоколу та ділового етикету у сфері міжнародних економічних відносин, враховуючи особливості міжкультурного спілкування на професійному та соціальному рівнях, як державною так і іноземними мовами.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.11- 05.01/292.00.1/Б/ОК4- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 29 / 10

PH22. Застосовувати відповідні методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України.

PH23. Усвідомлювати необхідність навчання впродовж життя для здобування знань, з метою підтримки професійної компетентності на високому рівні.

PH24. Обґрунтовувати вибір і застосовувати інформаційно-аналітичний інструментарій, економіко-статистичні методи обчислення, складні техніки аналізу та методи моніторингу кон'юнктури світових ринків.

PH25. Презентувати результати дослідження на базі яких, розробляються рекомендації та заходи з адаптації до змін міжнародного середовища.

PH26. Обґрунтовувати застосування міжнародних правил торгівлі для ідентифікації та управління витратами і ризиками між контрагентами під час укладання та виконання міжнародних торговельних контрактів з метою забезпечення економічної безпеки України та підвищення конкурентоспроможності вітчизняних суб'єктів господарювання на міжнародних ринках товарів і послуг.

PH 27. Вміти ідентифікувати та аналізувати проблеми, пов'язані із корупцією та недоброчесністю, формувати та оцінювати шляхи їх вирішення як у професійній діяльності, так і суспільному житті на рівні, необхідному для формування нетерпимості до будь-яких проявів недоброчесності, з метою утвердження цінностей доброго суспільства.

3. Організація та навчально-методичне керівництво практикою

Навчально-методичне керівництво переддипломною практикою здобувачів забезпечує кафедра міжнародних відносин і політичного менеджменту. Кафедра призначає керівників практики, доводить до відома студентів інформацію про бази практики. На основі цієї інформації здобувачі подають заяву на ім'я завідувача кафедри про вибір бази практики.

За місяць до початку практики кафедра разом з відповідальним за виробничу практику від університету готує і оформляє наказ, в якому відображається закріплення студентів-практикантів і викладачів-керівників за базами практики.

Здобувачі вищої освіти при проходженні практики **мають право:**

- одержувати консультації керівника практики від Університету;
- вносити пропозиції щодо вдосконалення практики, брати участь у конференціях та нарадах;
- повторного проходження практики у разі відсутності на базі практики з поважної причини, за умови надання відповідних документів та за рішенням керівництва підрозділу Університету.

Здобувачі вищої освіти при проходженні практики **зобов'язані:**

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.11- 05.01/292.00.1/Б/ОК4- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 29 / 11

- до початку практики одержати від керівника практики інструктаж про проходження практики, ознайомитися з програмою практики та консультації стосовно оформлення всіх необхідних документів;
- своєчасно (у призначений строк) прибути до бази практики;
- у повному обсязі виконувати всі завдання, які передбачено програмою практики та окреслені керівником практики, дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки, переддипломної санітарії і правил внутрішнього трудового розпорядку та трудової дисципліни;
- брати активну участь у житті колективу, в якому здобувач проходить практику;
- скласти письмовий звіт про виконання програми практики, належним чином його оформити і разом з іншими документами надати на кафедру в зазначений строк.

Обов'язки керівника практики від Університету (кафедри):

- до початку практики: погодити з базовими організаціями програму практики, порядок її проходження, послідовність, види занять, розпорядок роботи;
- провести інструктаж (включно з технікою безпеки) відносно порядку проходження практики та ознайомити всіх здобувачів з їх правами та обов'язками під час проходження практики;
- повідомити мету та завдання на весь період практики;
- довести до відома здобувачів програму практики і ознайомити з графіком її проходження;
- повідомити здобувачів про систему звітності та критерії оцінки практики, про порядок підготовки звіту щодо проходження практики, про вимоги щодо оформлення всіх необхідних документів;
- здійснювати поточний контроль за проходженням практики здобувачами на базах практики;
- скласти звіт, в якому підсумувати результати проходження практики, подати його на розгляд кафедри;
- сформулювати пропозиції щодо вдосконалення процесу проходження практики.

Керівник практики від підприємства (організації, установи) повинен:

- вказати і ознайомити здобувача із робочим місцем на час проходження практики;
- затвердити робочий план, складений здобувачем-практикантом на базі програми практики, враховуючи умови та специфіку конкретного виду практики;
- здійснювати постійне керівництво практикою здобувачів, тобто, давати необхідні вказівки та завдання, контролювати їх належне виконання;

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.11- 05.01/292.00.1/Б/ОК4- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 29 / 12

- після успішного закінчення практики підписати щоденник і надати відповідну характеристику на кожного здобувача зокрема;
- негайно повідомляти деканат факультету національної безпеки, права та міжнародних відносин Державного університету «Житомирська політехніка» про допущені здобувачем-практикантом порушення правил внутрішнього трудового розпорядку, правил етики, невиконання ним програми практики та інших проступків.

База практичної підготовки повинна забезпечувати виконання програми практики для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр». Базою для проходження переддипломної практики здобувачів вищої освіти за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини» є підприємства (організації, установи) різних форм власності, галузевої приналежності, організаційно-юридичної форми бізнесу, які здійснюють зовнішньоекономічну діяльність.

База практики має відповідати наступним вимогам:

- підприємство має бути самостійним господарюючим об'єктом;
- здійснювати господарську діяльність більше 3 років;
- проводити стандартизований облік та фінансову звітність;
- здійснювати міжнародну діяльність;
- функціонувати як відкрита господарська система в ринковій економіці.

Базами проходження переддипломної практики можуть бути:

- підприємства чи організації, які займаються зовнішньоекономічною діяльністю;
- зовнішньоекономічні відділи чи підрозділи підприємств;
- консалтингові групи, інвестиційні агентства, біржі, аудиторські компанії з обслуговування суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності;
- міжнародні консультативні організації економічного профілю;
- комерційні банки України та представництва зарубіжних банків та фінансових установ;
- податкові служби;
- торгово-промислові палати;
- Міністерство закордонних справ України;
- Державна митна служба України;
- департамент міжнародного співробітництва та регіонального економічного розвитку;
- громадські організації, які займаються міжнародною діяльністю.

Окрім цього, здобувачі вищої освіти можуть самостійно з дозволу кафедри обирати для себе місце проходження практики і пропонувати його для проходження практики. З базами практики (підприємствами, організаціями, установами будь-яких форм власності) Державний університет «Житомирська

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.11- 05.01/292.00.1/Б/ОК4- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 29 / 13

політехніка» (Університет) завчасно укладає договори на її проведення за формою, визначеною Університетом.

В результаті проходження переддипломної практики здобувачі вищої освіти мають змогу ознайомитися з базою проходження практики, з діяльністю менеджера з зовнішньоекономічної діяльності безпосередньо на робочому місці, отримати навички роботи в галузі проектування та організації зовнішньоекономічної діяльності, кадрового діловодства, використання інформаційних технологій, ефективності використання ресурсів, дослідження фінансових ризиків, вироблення ринкових стратегій, огляду методів ціноутворення на зовнішньому ринку тощо.

Бази практик в особі їх керівників разом з Університетом несуть відповідальність за організацію, якість і результати практики здобувачів вищої освіти. Направлення здобувачів на практику здійснюється відповідно до договорів, укладених Університетом з підприємством чи установою і оформлюється наказом по Університету.

4. Зміст та програма переддипломної практики

Залежно від бази практики здобувач вищої освіти під час проходження переддипломної практики повинен:

- ознайомитися з роботою підприємства (організації, установи), що здійснює зовнішньо-економічну діяльність (ЗЕД) або проаналізувати діяльність відповідального за це структурного підрозділу (міжнародний відділ);
- здійснити аналіз міжнародної діяльності підприємства (організації, установи), його конкурентних позицій;
- провести оцінку міжнародних контрактів, логістики, митного регулювання;
- визначити фактори ризику у міжнародній економічній діяльності підприємства (організації, установи);
- дослідити вплив міжнародних санкцій та торговельних обмежень на діяльність підприємства (організації, установи), що здійснює зовнішньоекономічну діяльність (ЗЕД);
- здійснити розробку експортної стратегії підприємства (організації, установи);
- систематично вести записи у щоденнику практики.

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватися календарного плану-графіка проведення переддипломної практики. По закінченню переддипломної практики здобувачі подають звіти про проходження практики керівнику на кафедрі міжнародних відносин і політичного менеджменту.

Тривалість та терміни проведення переддипломної практики здобувачів вищої освіти четвертого року навчання освітнього ступеня «бакалавр» визначаються відповідно до навчального плану і графіку навчального процесу за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини». Переддипломна практика

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.11- 05.01/292.00.1/Б/ОК4- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 29 / 14

здобувачів проводиться на підприємствах (організаціях, установах), що займаються міжнародною економічною діяльністю. Кожному здобувачу на весь період практики призначається два керівника: від Університету (кафедри) та від організації.

Програма переддипломної практики

Розділ 1. Організаційно-правова та економічна характеристика підприємства (організації, установи)

Охарактеризувати діючу організаційну структуру підприємства (організації, установи), визначити її тип та вказати переваги і недоліки такої структури. Представити схему організаційної структури управління. Стисло описати призначення кожної ланки в загальному управлінському процесі, посадових характеристик працівників та розподіл обов'язків між ними. Оцінити ступінь ефективності управління підприємством. Вказати шляхи удосконалення організаційної структури суб'єкта господарювання.

Визначити: види зовнішньоекономічної діяльності (вивчити досвід роботи суб'єкта у сфері здійснення зовнішньоторговельних відносин, дослідити економіко-правову базу ЗЕД, з'ясувати особливості реалізації угод і контрактів, якими керується фірма при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності).

З'ясувати обсяг, структуру, динаміку зовнішньоекономічної діяльності (з'ясувати, на яких зовнішніх ринках працює підприємство, яку продукцію експортує (імпортує) і в яких обсягах. Здійснити аналіз виконання обов'язків за експортними і імпортними операціями (дослідити як підприємство здійснює експортно-імпортні операції, реєстрацію, декларування і ліцензування).

Встановити ефективність зовнішньоекономічної діяльності підприємства (оцінити здійснення операцій з імпорту, виходячи з необхідності економного витрачання коштів у іноземній валюті з урахуванням вимог щодо якості і технічного рівня імпортованої продукції, визначити умови функціонування на іноземних ринках: можливості та проблеми, рівень конкуренції, ризику; показати, як фірма обирає контрагента, як проводить переговори).

Розділ 2. Аналіз маркетингової діяльності підприємства (організації, установи) на зовнішніх ринках

При аналізі маркетингової діяльності підприємства (організації, установи) на зовнішніх ринках студент повинен дослідити такі питання:

- оцінка цільових ринків і конкурентного середовища;
- ефективність використовуваних маркетингових стратегій (позиціонування, цінова політика, канали збуту);
- адаптація товарів/послуг до міжнародних стандартів і споживчих уподобань;
- комунікаційна політика (реклама, PR, digital-маркетинг);

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.11- 05.01/292.00.1/Б/ОК4- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 29 / 15

- аналіз логістичних аспектів та дистрибуції, а також вплив зовнішньоекономічних чинників (митні тарифи, валютні ризики, регуляторні обмеження) на маркетингову стратегію компанії.

Розділ 3. Розробка експортної стратегії підприємства (організації, установи)

При розробці експортної стратегії підприємства студент повинен дослідити такі питання:

- вибір цільових зовнішніх ринків на основі аналізу макроекономічних показників, споживчого попиту та конкурентного середовища;
- оцінка експортного потенціалу підприємства, включаючи виробничі, фінансові та маркетингові можливості;
- визначення оптимальних каналів виходу на ринок (прямий експорт, дистриб'ютори, партнерські мережі, електронна комерція);
- аналіз правових, митних та регуляторних вимог країн-імпортерів; формування ефективної маркетингової стратегії (брендинг, ціноутворення, адаптація продукції);
- управління ризиками, пов'язаними з валютними коливаннями, логістикою та політичною нестабільністю;
- розробка заходів щодо забезпечення довгострокової конкурентоспроможності на міжнародному ринку.

Розділ 4. Індивідуальне завдання (визначене на основі тематики кваліфікаційної роботи)

У межах індивідуального завдання, визначеного відповідно до тематики кваліфікаційної роботи, студент повинен дослідити такі питання: теоретико-методологічні основи вибраної проблематики та їх застосування в міжнародній економічній діяльності; аналіз поточного стану досліджуваного об'єкта (підприємства, галузі, країни чи міжнародного ринку); оцінка впливу глобальних економічних тенденцій, міжнародних регуляторних вимог та конкурентного середовища на досліджуваний аспект; виявлення основних проблем і бар'єрів у реалізації економічної політики, стратегії чи бізнес-процесів у міжнародному контексті; розробка практичних рекомендацій та прогнозів щодо підвищення ефективності міжнародної діяльності, інвестиційної привабливості, експортного потенціалу чи стратегії розвитку підприємства або сектора економіки.

5. Оцінювання результатів проходження практики

Підсумкове контролювання та оцінювання відбувається під час звітування про виконання програми переддипломної практики після її закінчення. Основним документом здобувача вищої освіти, що засвідчує виконання програми практики, є щоденник (зразок Щоденника наведено у Додатку Б). Разом зі звітом про практику в установлені терміни здобувач вищої освіти зобов'язаний здати на кафедру оформлений щоденник.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.11- 05.01/292.00.1/Б/ОК4- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 29 / 16

Після закінчення терміну практики здобувачі вищої освіти звітують про виконання програми практики. У разі виконання здобувачами вищої освіти звітів про проходження практики оцінка виставляється з врахуванням їх якості та результатів захисту. Форма звітності здобувача вищої освіти за практику – це подання письмового звіту, підписаного і оціненого безпосередньо керівником практики.

Звіт разом з щоденником практики, завіреним керівником практики з підприємства, подається на кафедру для реєстрації, після чого передається на рецензування викладачу. Після можливого доопрацювання здобувачем вищої освіти та остаточного погодження змісту звіту з викладачем - керівником практики від кафедри, звіт допускається до захисту.

Супровідні документи з практики, передбачені Університетом, здобувачами вищої освіти подаються на випускову кафедру для реєстрації.

Звіт має містити відомості про виконання здобувачем вищої освіти усіх розділів програми практики, вступ, висновки, список використаних джерел, додатки. Звіт оформлюється за вимогами, що визначені у програмі практики, та відповідно до єдиних вимог щодо оформлення текстових документів.

Звіт з практики захищається здобувачем вищої освіти (з диференційованою оцінкою) в комісії. Формою контролю є диференційований залік.

Диференційований залік за практику виставляється з урахуванням:

- оцінки результатів проходження практики, поданої у відгуку-характеристиці керівника практики з боку організації;
- оцінки за оформлення звіту, щоденника, зазначеної у висновку викладача – керівника практики від кафедри;
- презентації здобувачем вищої освіти результатів проходження практики під час захисту звіту та відповідей на запитання членів комісії з прийому заліку за практику.

Підсумкова оцінка практичної підготовки формується з окремих складових (табл. 1) за 100-бальною шкалою, національною системою і шкалою ECTS (табл. 2).

Таблиця 1

Розподіл балів оцінювання переддипломної практики здобувача вищої освіти

Параметри оцінки	Рекомендований діапазон оцінки в балах
Оцінка результатів практики, поданої у відгуку-характеристиці керівника практики з боку організації	0 – 45
Оцінка оформлення звіту, щоденника, зазначена у висновку викладача – керівника практики від кафедри	0 – 25
Оцінка презентації результатів проходження практики під час захисту звіту та відповідей на запитання членів комісії з прийому заліку за практику	0 – 30
Підсумкова оцінка: кількість балів / національна система / шкала ECTS	0 – 100

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.11- 05.01/292.00.1/Б/ОК4- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 29 / 17

Таблиця 2

Шкала оцінювання

Шкала ЄКТС	Національна шкала	100-бальна шкала
A	Відмінно	90-100
B	Добре	82-89
C		74-81
D	Задовільно	64-73
E		60-63
FX	Незадовільно	35-59
F		0-34

Здобувачу вищої освіти, який не виконав програму практики без поважних причин, може бути надано право проходження практики повторно за умови виконання вимог, які визначаються закладом вищої освіти. Результат диференційованого заліку за практику вноситься в заліково-екзаменаційну відомість і в залікову книжку здобувача вищої освіти за підписами членів комісії та враховується стипендіальною комісією при визначенні розміру стипендії разом із його оцінками за результатом підсумкового контролю.

6. Вимоги до оформлення звіту практики

Щоденна робота, яку виконує здобувач вищої освіти упродовж переддипломної практики, фіксується ним у щоденнику практики. Щоденник містить:

- календарний план виконання здобувачем вищої освіти програми практики з оцінкою його виконання;
- робочі записи під час практики;
- оцінку роботи здобувача вищої освіти на практиці;
- висновок керівника практики про проходження практики.

Після закінчення практики кожен здобувач вищої освіти подає на кафедру Звіт про проходження переддипломної практики.

Звіт про проходження практики містить у собі відомості про виконання студентом усіх розділів її програми, висновки і пропозиції, зауваження та побажання здобувача вищої освіти щодо підсумків практики, список використаних джерел. До звіту додаються відповідні пояснення, таблиці, схеми тощо, а також матеріали, зібрані у процесі проходження практики для використання у практичній діяльності здобувача.

Структура звіту переддипломної практики може відрізнятися залежно від бази практики та повинна бути узгоджена з керівником практики.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.11- 05.01/292.00.1/Б/ОК4- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 29 / 18

Орієнтовна структура звіту переддипломної практики ЗМІСТ

ВСТУП

Розділ 1. Організаційно-правова та економічна характеристика підприємства (організації, установи) як суб'єкта господарської діяльності

Розділ 2. Аналіз маркетингової діяльності підприємства (організації, установи).

Розділ 3. Стратегія виходу підприємства (організації, установи) на нові зовнішні ринки

Розділ 4. Індивідуальне завдання (визначене на основі тематики кваліфікаційної роботи)

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ *(за потреби)*

У випадку, коли базою практики є не конкретний суб'єкт господарювання, який здійснює зовнішньоекономічну діяльність, то аналіз зовнішньоекономічної діяльності слід здійснювати за регіоном дослідження.

Для підготовки звіту використовуються наукові, навчальні та нормативні джерела.

Текст звіту може ілюструватися рисунками, схемами, графіками, діаграмами, таблицями тощо.

Звіт починається з титульної сторінки за формою, наведеною в Додатку А. За титульною сторінкою наводяться послідовно зміст, вступ, розділи в порядку подання, висновки, список використаних джерел, додатки.

Рекомендований обсяг звіту 25-30 друкованих сторінок (без списку використаних джерел, додатків).

Технічні вимоги до оформлення звіту

Звіт друкують за допомогою комп'ютера на аркушах білого паперу формату А4. При друкуванні тексту звіту необхідно залишати поля таких розмірів: зліва – 30 мм, справа – 10 мм, зверху – 20 мм та знизу – 20 мм. Текст звіту набирається шрифтом з відсічками Times New Roman розміром 14 пунктів з інтервалом 1,5 рядків, абзацний відступ 1,25 см без додаткових інтервалів між абзацами.

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, таблиць, малюнків, формул у змісті звіту подають арабськими цифрами без знаку №. Першою сторінкою звіту є титульний лист, на якому номер сторінки не ставиться. На наступних сторінках номери проставляються у правому верхньому куті сторінки без крапки після цифри.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.11- 05.01/292.00.1/Б/ОК4- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 29 / 19

Заголовок будь-якої зі структурних частин не може знаходитися в кінці аркуша, після нього мусять бути принаймні два рядки тексту, що знаходяться на відстані 5 мм від заголовка. Заголовки змісту, вступу, висновків, списку використаних джерел і літератури, додатків, мають бути розміщені по центру рядка і написані великими літерами звичайним жирним шрифтом розміром 14 пунктів. Після заголовку пропускається один рядок.

Назви вступу, заголовки кожного розділу, висновків, переліку літератури та інших інформаційних джерел, додатків починаються з нової сторінки, а заголовки підрозділів – на тій сторінці, де закінчується попередній підрозділ.

Ілюстрації (малюнки, фотографії, схеми, діаграми, графіки) та таблиці розміщують як на одній сторінці з машинописним текстом, так і на окремих сторінках відразу після посилання на них за текстом. Вони нумеруються арабськими цифрами: перше число – номер розділу, друге – номер ілюстрації або таблиці в розділі. Дозволяється розміщувати ілюстративний матеріал в додатках до пояснювальної записки. Ілюстрації позначаються словом Рис.

Цифровий матеріал, як правило, повинен оформлюватися у вигляді таблиць (рис. 1):

Таблиця 1.1

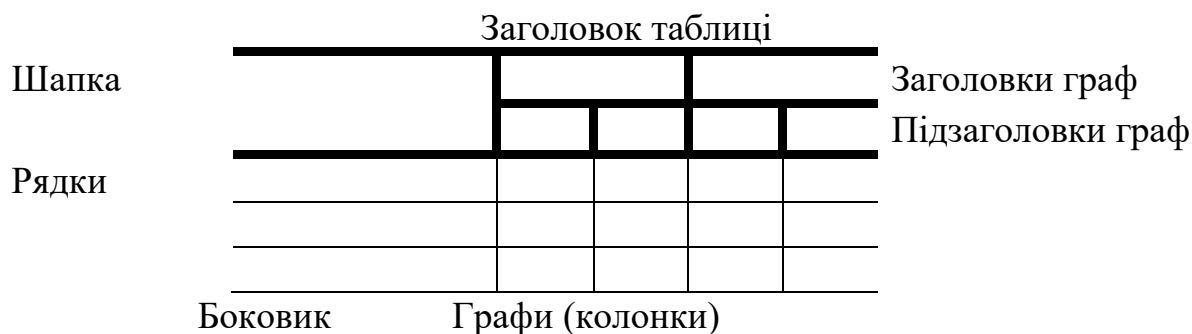

Рис 1. Приклад побудови таблиці

Якщо таблиця розміщується на двох і більше сторінках, то її номер та заголовок вказують лише на першій сторінці, а на усіх наступних над таблицею вказується *Продовження табл. 1.1* (курсив, з великої літери).

Формули нумерують у межах розділу арабськими цифрами справа від формули та заключають у круглі дужки. Позначення кожного символу формули або коефіцієнта розшифровують у вигляді колонки з нового рядка. Зразок оформлення формули подається нижче.

$$P = 0,37 N^{0,41} S^{0,62} M^{0,28}, \quad (2.7)$$

де N - чисельність населення(млн. чол.);

S - обсяг валового національного продукту (млрд. дол. США);

M - кошти, що виділяються на військові цілі (млрд. дол. США).

Посилання на літературу та інші інформаційні джерела наводять за текстом в

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.11- 05.01/292.00.1/Б/ОК4- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 29 / 20

квадратних дужках в кінці речення. Наприклад: [5], [12, с.43], де цифрами позначають порядковий номер джерела в переліку літератури та номери сторінок.

Літературні джерела вказуються лише ті, які використані при написанні звіту з практики і, на які є посилання у тексті. Цей список (15 – 20 джерел) подається згідно чинних стандартів, зокрема, ДСТУ 8302:2015. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/4518/pravyloaoformlennyaspyskuvykorystanyhdzherel.pdf>

При оформленні додатків на окремому аркуші друкують великими літерами слово “ДОДАТКИ”. Додатки позначають великими літерами української абетки, починаючи з А, за винятком літер Г, Є, З, І, Ї, Й, О, Ч, Ь. Після слова “Додаток” друкують літеру, що позначає його послідовність. Кожний додаток слід починати з нової сторінки із зазначенням у верхньому правому кутку сторінки слова “Додаток” з його позначенням. Додаток повинен мати заголовок, який друкують симетрично відносно тексту з великої літери окремим рядком.

Всі матеріали звіту зшиваються в єдиний документ (швидкозшивач).

Звіт про проходження практики здається в терміни, встановлені Графіком роботи зі здобувачами вищої освіти спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини».

Звіт з проходження практики захищається здобувачем вищої освіти у призначеній комісії.

Після захисту з відміткою викладача-керівника від кафедри здаються на кафедру міжнародних відносин і політичного менеджменту для зберігання.

6. Рекомендовані джерела

Основні:

1. Білоцерківець В.В, Завгородня О.О. Золотарьова О.Н. та ін. Сучасна міжнародна економіка: підручник. Дніпро: ПБП «Економіка», 2019. 386 с. URL: https://nmetau.edu.ua/file/kl_mie-2019.pdf.

2. Гуткевич С.О., Корінько М.Д., Сафонов Ю.М. Міжнародна економіка: підручник. 3-є вид., перер. та доп. Вид-во «Діса Плюс», 2021. 428 с. URL: <http://194.44.12.92:8080/jspui/handle/123456789/5846>.

3. Задоя А.О., Магдич А.С., Задоя О.А. Міжнародні економічні відносини: навчальний посібник. Частина 1. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2022. 142 с. URL: <https://ir.duan.edu.ua/handle/123456789/3848>.

4. Зовнішньоекономічна діяльність: навчальний посібник. Видання 6-те, перероблене / за ред. Козака Ю. Г., Сукач О. О., Бурлаченко Д. М. Київ: ЦУЛ, 2020. 268 с. URL:

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.11- 05.01/292.00.1/Б/ОК4- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 29 / 21

<https://www.culononline.com.ua/catalog/ekonomika/zovnishnoekonomicha-diyalnist-navchalniy-posibnik-vidannya-6-te-pereroblene-za-red-kozaka-yu-g-sukach-o-o-burlachenko-d-m-1/read>.

5. Зовнішня політика України: опорний конспект лекцій / укладачі: Палінчак М. М., Бокоч В. М., Дір І. Ю., Савка В. Я., Стебляк Д. М., Лешанич М. М. Ужгород: Поліграфцентр «Ліра», 2022. 80 с. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/45897/1/%D0%B2%D0%B5%D1%80%D1%81%D1%82%D0%BA%D0%B0%20%D0%B0%205.pdf>.

6. Інструкція з охорони праці при проходженні практики здобувачів освіти Державного університету «Житомирська політехніка» URL: <https://docs.ztu.edu.ua/>.

7. Кібік О.М., Нестерова К.С., Хаймінова Ю.В. Міжнародна економіка: навч.-метод. посібн. Одеса, 2020. 85 с. URL: https://nmetau.edu.ua/file/kl_mie-2019.pdf.

8. Коюда О. П. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства та адміністрування бізнес-структур: конспект лекцій. Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2019. 130 с. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/228030123.pdf>.

9. Ксендзук В.В. Механізми формування та реалізації державної зовнішньоторговельної політики України: монографія. Житомир: Вид. О.О. Євенок, 2020. 352 с. URL: https://eztuir.ztu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/8060/%D0%9A%D1%81%D0%B5%D0%BD%D0%B4%D0%B7%D1%83%D0%BA_%D0%BC%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%96%D1%8F_2020.pdf?sequence=1&isAllowed=y.

10. Міжнародні відносини та світова політика: навчальний посібник / за заг. ред. О. М. Кузя. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. 201 с. URL: <http://repository.hneu.edu.ua>.

11. Міжнародна торгівля: конспект лекцій: навч. посібник. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. 191 с. URL: <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/0f2e3db5-a1a3-4e22-a8df-c9847daccdf0/content>.

12. Міжнародна торговельна діяльність / за ред. В.В. Рокоча. Київ: «ВНЗ « Університет економіки та права «КРОК», 2018. 698 с. URL: https://library.krok.edu.ua/media/library/category/pidruchniki/rokocha_0004.pdf.

13. Пилипенко Г.М. Фірми, ринкові структури та стратегії у світовій економіці: навч. посіб. Дніпро: НТУ «ДП», 2023. 104 с. URL: <https://etop.nmu.org.ua/ua/>.

14. Положення «Про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України», затвердженого наказом Міністерства освіти України від

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.11- 05.01/292.00.1/Б/ОК4- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 29 / 22

08.04.1993 р. № 93. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0035-93#Text>.

15. Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти Державного університету «Житомирська політехніка». URL: <https://docs.ztu.edu.ua/>.

16. Сидоров О. А., Фісуненко Н. О., Альошина Т. В. Світова економіка та міжнародні економічні відносини: підручник. Дніпро: Арт-Прес, 2023. 400 с. URL: <http://surl.li/qcavm>.

17. Філіпенко А.С., Дзюба П.В. Теорія міжнародного бізнесу: від народження до сьогодення. Актуальні проблеми міжнародних відносин. 2019. Вип. 138. С. 166179. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apmv_2019_138_19.

18. Foreign economic activity of enterprises: Training Manual. Kozak Y. Kyiv: CUL, 2020. 200 p. URL: <https://www.culonline.com.ua/catalog/ekonomika/foreign-economic-activity-of-enterprises-training-manual-kozak-y-1>.

19. Ukrainian Prism: Foreign Policy 2022. Analytical study. Foreign Policy Council «Ukrainian Prism» Representation of the Friedrich-Ebert-Stiftung in Ukraine Kyiv, 2023. 284 p. URL: <https://library.fes.de/pdf-files/bueros/ukraine/20404.pdf>.

Додаткові:

20. Антикорупційна стратегія на 2021-2025 рр. / НАЗК. URL: <https://nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2022/08/Antykoruptsiyna-strategiya-na-2021-2025-rr.pdf>.

21. Бхаттачарджи А., Ситник Н. Методологія та організація наукових досліджень: дослідження в соціально-економічних науках: навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ: НТУУ «КПІ ім. І. Сікорського», 2022. 173 с. URL: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/49231/1/Metodolohiia_orhanizatsiia_naukovykh_doslidzhen_2022.pdf.

22. Гуцаленко Л. В., Марчук У. О., Мельянкova Л. В. Облік і звітність суб'єктів малого бізнесу. Київ: ЦУЛ, 2019. 390 с. URL: <https://www.culonline.com.ua/catalog/audit-bukhgalterskiy-kadroviy-oblik/oblik-i-zvitnist-subektiv-malogo-biznesu-gutsalenko-l-v-marchuk-u-o-melyankova-l-v-1>.

23. Євдокимов В.В., Грицишен Д.О., Норд Г.Л., Фокін О.К. Економічний аналіз витрат великих промислових підприємств: організація та методика: монографія. Житомир: ЖДТУ, 2019. 216 с. URL: <https://eztuir.ztu.edu.ua/handle/123456789/8057>.

24. Іващук І. О., Возний К. З., Вірковська А. А. Зовнішньоторговельні інтереси країн Європи. Київ: ЦУЛ, 2018. 280 с. URL: <https://www.culonline.com.ua/catalog/ekonomika/zovnishnotorgovelni-interesi-krain>

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.11- 05.01/292.00.1/Б/ОК4- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 29 / 23

evropi-ivashchuk-i-o-vozniy-k-z-virkovska-a-a-1.

25. Каменева Н. М., Косич М. В., Александрова О. Ю. та ін. Мікроекономіка: навч. Посібник. Харків: УкрДУЗТ, 2022. 305 с. URL: <http://lib.kart.edu.ua/bitstream/123456789/8611/1/%D0%9D%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA.pdf>.

26. Капітоненко М. Теорія міжнародних відносин. Чернівці: Книги - XXI, 2019. 272 с. URL: https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u362/kravchenko_n.b._nmposibnik-2019-teoriya_mizhnarodnih_vidnosin.pdf.

27. Кульбовський С. А. Інвестиційні стратегії українських підприємств у міжнародному бізнесі. Економіка, управління та адміністрування. 2023. № 3(105). С. 10-15. URL: https://business-inform.net/export_pdf/business-inform-2023-5_0-pages-67_72.pdf.

28. Липов В. В. Глобальна економіка: навчальний посібник. Київ: ЦУЛ, 2018. 439 с. URL: <https://www.culonline.com.ua/catalog/ekonomika/globalna-ekonomika-navchalniy-posibnik-lipov-v-v-1>.

29. Олешко Т.І., Касьянова Н.В., Смерічевський С.Ф. та ін. Цифрова економіка: підручник. Київ: НАУ, 2022. 200 с. URL: <https://dspace.nau.edu.ua/>.

30. Рогач О. І. та ін. Багатонаціональні підприємства та глобальна економіка: Монографія. Київ: ЦУЛ, 2020. 368 с. URL: <https://www.culonline.com.ua/catalog/ekonomika/bagatonatsionalni-pidpriemstva-ta-globalna-ekonomika-monografiyarogach-o-i-ta-in-1-1>.

31. Скіцько В.І. Цифрові технології сучасної логістики та управління ланцюгами поставок. Маркетинг і цифрові технології. 2018. Т.2, № 3. С. 48-63. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/mardigt_2018_2_3_6.

32. Хомин І. Ціноутворення: теорія й практика. Галицький економічний вісник. 2019. № 3. С. 37-47. URL: <https://galicianvisnyk.tntu.edu.ua/pdf/58/614.pdf>.

33. Шаров О. М. Економічна дипломатія: основи, проблеми та перспективи: монографія. Київ: НІСД, 2019. 560 с. URL: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2019-12/sharov_monografiya_ekonom_dyplomatiya_print_new.pdf.

34. Юхименко П. І. та ін. Конкурентоспроможність підприємства. Київ: ЦУЛ, 2020. 320 с. URL: <https://www.culonline.com.ua/catalog/ekonomika/konkurentospromozhnist-pidpriemstva-p-i-yukhimenko-ta-in-1-1>.

35. Chyrak Iryna. Microeconomics. Ternopil: TNEU, 2018. 223 p. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/32264/1/Textbook%20Microeconomics->

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015		Ф-21.11- 05.01/292.00.1/Б/ОК4- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1 Арк 29 / 24

maket.pdf.

7. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Сайт Верховної Ради України - <https://www.rada.gov.ua/>.
2. Сайт електронного архіву бібліотеки Державного університету «Житомирська політехніка» - <http://eztuir.ztu.edu.ua/>.
3. Сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського - <http://www.nbuv.gov.ua/>.
4. Сайт бібліотеки українських підручників <http://pidruchniki.ws/>.
5. Сайт електронної бібліотеки CulOnline - <https://culonline.com.ua/>.
6. Сайт електронної бібліотеки OnlineКондор - <https://online-condor.com.ua/>.
7. Сайт освітнього ресурсу «Українська бібліотека LibreTexts» - <https://ukrayinska.libretexts.org/>.
8. Сайт електронної бібліотеки «Олді+» - <http://ebooks.oldiplus.ua/>.
9. Сайт Міністерства закордонних справ України - <https://mfa.gov.ua/pro-ministerstvo/misiya-ta-viziya>.
10. Державний реєстр членства України в міжнародних організаціях. URL: <http://old.mfa.gov.ua/ua/about-ukraine/international-organizations/io-register>
11. Міжнародна організація з міграції. URL: <http://iom.org.ua/ua>
12. Міжнародна організація праці. URL: <http://www.ilo.org/>
13. Міністерство закордонних справ України. URL: <https://mfa.gov.ua>
14. Представництво ООН в Україні. URL: www.un.org.ua/ua.
15. European Union. URL: https://european-union.europa.eu/index_en
16. North Atlantic Treaty Organization. URL: <http://www.nato.int>
17. The World Trade Organization. URL: <https://www.wto.org/>
18. United Nations. URL: <http://www.un.org>

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015		Ф-21.11- 05.01/292.00.1/Б/ОК4- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1 Арк 29 / 25

Додаток А

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»**

ФАКУЛЬТЕТ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ, ПРАВА ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
КАФЕДРА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН І ПОЛІТИЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

ЗВІТ

про проходження переддипломної практики

студента _____ курсу групи _____
спеціальності _____ «_____»

_____ (ПІБ)

Місце проходження практики / назва організації (установи)

_____

Термін проходження практики

_____

Керівник практики від закладу вищої освіти

_____

Звіт зданий на кафедрі _____
(дата)

Захист звіту відбувся _____
(дата)

Загальна оцінка за практику

Національна шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка: _____ ECTS _____

Члени комісії _____

_____

Житомир 2024

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.11- 05.01/292.00.1/Б/ОК4- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 29 / 26

Додаток Б

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України
29 березня 2012 року № 384
(у редакції наказу Міністерства освіти і науки України
від 05 червня 2013 року № 683)

Форма № Н-6.03

ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

з переддипломної практики

студента _____

Факультет національної безпеки, права та міжнародних відносин

Кафедра, циклова комісія міжнародних відносин і політичного менеджменту

Освітньо-кваліфікаційний рівень бакалавр

Спеціальність 292 «Міжнародні економічні відносини»

Освітня програма Міжнародні економічні відносини

III курс, група _____

Студент _____

прибув на підприємство, в організацію, установу.

Печатка
підприємства, організації, установи «__» __ 20__ року

_____
(підпис) _____ (посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

Вибув з підприємства, організації, установи.

Печатка
підприємства, організації, установи «__» __ 20__ року

_____
(підпис) _____ (посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ			Ф-21.11- 05.01/292.00.1/Б/ОК4- 1-2024
	ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»			
	Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			
	<i>Випуск 1</i>	<i>Зміни 0</i>	<i>Екземпляр № 1</i>	<i>Арк 29 / 1</i>